

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) มุ่งศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi Techniques) ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นสามขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ตอนแรก

1. ศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับปัญหาทางด้านการศึกษาในโรงเรียนจากเอกสาร วารสาร หนังสือพิมพ์ วิทยานิพนธ์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
2. นำข้อมูลพื้นฐานและหลักวิชามาสังเคราะห์เพื่อกำหนดกรอบ (frame) ในการถามทรรคจากผู้เชี่ยวชาญ โดยมีขอบเขตคำถามดังนี้
  - (1) ทรรคด้านหลักสูตรและการเรียนการสอนศึกษาในโรงเรียน
  - (2) ทรรคด้านการจัดสิ่งแวดล้อมทางสุขภาพในโรงเรียน
  - (3) ทรรคด้านการจัดบริการสุขภาพในโรงเรียน
  - (4) ทรรคด้านการจัดและบริหารงานศึกษาในโรงเรียน
  - (5) ทรรคด้านการส่งเสริมบุคลากรทางศึกษาในโรงเรียน

จากกรอบดังกล่าว ผู้วิจัยนำมาสร้างแบบสอบถามปลายเปิด แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 30 ท่าน ตอบตามทรรคของตนเองอย่างอิสระเป็นรอบที่ 1

ตอนที่สอง

ผู้วิจัยรวบรวมทรรคนะที่ได้จากการตอบแบบสอบถามปลายเปิดรอบที่ 1 จากผู้เชี่ยวชาญนำมาสร้างเป็นแบบสอบถามทรรคนะเกี่ยวกับสุขศึกษาในโรงเรียนในทศวรรษหน้าตามทรรคนะของผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้แบบมาตราส่วนประเมินค่า (rating scale) แล้วส่งให้กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่เป็นชุดเดิมตอบแบบสอบถาม โดยการให้น้ำหนักความเป็นไปได้ของคำถามแต่ละข้อเป็นรอบที่ 2

ตอนที่สาม

ผู้วิจัยนำคำตอบที่ได้จากขั้นตอนที่สองมาคำนวณหาค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของคำถามแต่ละข้อ เพื่อสร้างเป็นแบบสอบถามฉบับใหม่ที่ใช้ข้อความเดิม โดยเน้นตำแหน่งของค่ามัธยฐาน ช่วงของพิสัยระหว่างควอไทล์และตำแหน่งที่ผู้เชี่ยวชาญนั้น ๆ ตอบโดยให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนทบทวนคำถามและคำตอบในรอบที่ 2 ของตน แล้วตอบกลับมาอีกครั้งเป็นรอบที่ 3

ในการตอบแบบสอบถามรอบที่ 3 นี้ ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนได้ทราบว่าตนมีทรรคนะแตกต่างหรือไม่แตกต่างไปจากทรรคนะของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดเพียงไรและจะได้พิจารณาว่าตนมีทรรคนะสอดคล้องกับทรรคนะของผู้เชี่ยวชาญคนอื่น ๆ หรือไม่ หากไม่เห็นด้วยก็ให้แสดงเหตุผลประกอบการยืนยันคำตอบเดิมที่อยู่นอกพิสัยระหว่างควอไทล์นั้น

นำแบบสอบถามรอบที่ 3 นี้มาคำนวณหาค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของคำถามแต่ละข้อ ถ้าค่าพิสัยระหว่างควอไทล์มีค่ามากกว่า 1.50 แสดงว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีทรรคนะไม่สอดคล้องกัน และเพื่อเป็นการสนับสนุนความสอดคล้องกันของทรรคนะจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยนำคำถามแต่ละข้อมาคำนวณหาค่ามัธยฐาน ฐานนิยม แล้วนำมาหาค่าความแตกต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยมของแต่ละข้อความ ถ้าค่าผลต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยมไม่เกิน 1 แสดงว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีทรรคนะสอดคล้องกับข้อความนั้น ผู้วิจัยนำคำถามที่สอดคล้องกันมาสรุปเป็นผลของการวิจัยเรื่องสุขศึกษาในโรงเรียนในทศวรรษหน้าตามทรรคนะของผู้เชี่ยวชาญ

การเลือกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

ผู้วิจัยเลือกผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์ทางด้านสุขศึกษาในโรงเรียนนิจารณา
เสนอชื่อผู้เชี่ยวชาญ โดยคำนึงถึงการกระจายตามหน่วยงานต่าง ๆ จำนวน 5 ท่าน ดังรายชื่อต่อไปนี้

1. รองศาสตราจารย์พัชรา กาญจนารัตน์	ภาควิชาพลศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. รองศาสตราจารย์สุนันท์ ชีรเวชเจริญชัย	ภาควิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
3. ดร.ธนาวรรณ อิ่มสมบูรณ์	ภาควิชาสุขศึกษา คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
4. ดร.ระนวงทอง ธนสุกาญจน์	ภาควิชาสุขศึกษา คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
5. ดร.เอมอัชฌา วัฒนบุรานนท์	ฝ่ายส่งเสริมสุขภาพ กองส่งเสริมพลศึกษาและสุขภาพ กรมพลศึกษา

หลังจากนั้นผู้วิจัยขอให้ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่าน เสนอชื่อผู้ที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์การเลือกผู้
เชี่ยวชาญ โดยให้คำนึงถึงการครอบคลุมหน่วยงานต่าง ๆ แล้วนำรายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ได้รับการเสนอ
ชื่อมาจัดเรียงลำดับตามความถี่จากมากไม่หาน้อย จนได้รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 30 ท่าน แล้ว
จึงขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญ

เกณฑ์การเลือกผู้เชี่ยวชาญ

1. มีคุณวุฒิทางการศึกษาสาขาวิชาสาขาศึกษาหรือสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องตั้งแต่ระดับปริญญาโทขึ้นไป
2. เป็นผู้ที่ทำการสอนหรือมีประสบการณ์ในสาขาวิชาสาขาศึกษามาแล้ว ไม่น้อยกว่า 7 ปี
3. มีผลงานทางวิชาการในสาขาวิชาสาขาศึกษาหรือสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องและเป็นที่ยอมรับในวงวิชาการระดับศึกษา
4. เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านสาขาศึกษา โดยตำแหน่งและเป็นที่ยอมรับในวงการศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้จัดทำหนังสือเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามถึงผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ฉบับ พร้อมทั้งส่งแบบสอบถามรอบที่ 1, 2 และ 3 ทางไปรษณีย์และด้วยตนเอง ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลรอบที่ 1 ระหว่างวันที่ 1 ธันวาคม 2532 ถึงวันที่ 30 มีนาคม 2533 รอบที่ 2 ระหว่างวันที่ 1 ธันวาคม 2533 ถึงวันที่ 30 มกราคม 2534 และรอบที่ 3 ระหว่างวันที่ 11 - 29 มีนาคม 2534

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยนำคำตอบในรอบที่ 1 มาสร้างเป็นแบบสอบถามรอบที่ 2 ในรูปแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ

นำคำตอบในรอบที่ 2 มาวิเคราะห์หาค่ามัธยฐานและนัยยะระหว่างควอไทล์ของคำถามแต่ละข้อ แล้วแสดงตำแหน่งของมัธยฐาน ช่วงนัยยะระหว่างควอไทล์และตำแหน่งที่ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนตอบ แล้วนำแบบสอบถามนี้กลับไปถามเป็นรอบที่ 3

จากคำตอบของแบบสอบถามในรอบที่ 3 ผู้วิจัยจึงทำการวิเคราะห์ค่ามัธยฐาน ฐานนิยม ความแตกต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยม และค่านิสัยระหว่างควอไทล์

การแปลผลของแบบสอบถามในรอบที่ 2 และ 3 ใช้เกณฑ์ดังนี้

1. มัธยฐาน

จากแบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า 5 สเกล ให้นำน้ำหนักคะแนนเป็น 5 ระดับ

ดังนี้

- 5 คะแนน สำหรับข้อความที่เห็นว่าเป็นไปได้อย่างที่สุด
- 4 คะแนน สำหรับข้อความที่เห็นว่าเป็นไปได้อย่างมาก
- 3 คะแนน สำหรับข้อความที่เห็นว่าเป็นไปได้ปานกลาง
- 2 คะแนน สำหรับข้อความที่เห็นว่าเป็นไปได้บ้าง
- 1 คะแนน สำหรับข้อความที่เห็นว่าเป็นไปได้น้อยที่สุดหรือเป็นไปไม่ได้

นำค่ามัธยฐานที่คำนวณได้จากคำตอบของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญมาแปลความหมายตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ดังนี้

ค่ามัธยฐานตั้งแต่ 4.50 ขึ้นไป หมายความว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีทัศนคติต่อข้อความนั้นว่าเป็นไปได้อย่างที่สุด

ค่ามัธยฐานตั้งแต่ 3.50 ถึง 4.49 หมายความว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีทัศนคติต่อข้อความนั้นว่าเป็นไปได้อย่างมาก

ค่ามัธยฐานตั้งแต่ 2.50 ถึง 3.49 หมายความว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีทัศนคติต่อข้อความนั้นว่าเป็นไปได้ปานกลาง

ค่ามัธยฐานตั้งแต่ 1.50 ถึง 2.49 หมายความว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีทัศนคติต่อข้อความนั้นว่าเป็นไปได้บ้าง

ค่ามัธยฐานต่ำกว่า 1.50 หมายความว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีทัศนคติต่อข้อความนั้นว่าเป็นไปได้บ้างที่สุดหรือเป็นไปได้

2. นิสัยระหว่างควอไทล์

ผู้วิจัยคำนวณหาค่านิสัยระหว่างควอไทล์ โดยการคำนวณหาค่าความแตกต่างระหว่างควอไทล์ที่ 3 กับควอไทล์ที่ 1 ถ้านิสัยระหว่างควอไทล์ของข้อความมีค่าไม่เกิน 1.50 แสดงว่าทัศนคติของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อข้อความนั้นสอดคล้องกัน (consensus) ถ้าผลการคำนวณค่านิสัยระหว่างควอไทล์มีค่ามากกว่า 1.50 แสดงว่า ทัศนคติของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อข้อความนั้นไม่สอดคล้องกัน

3. ความแตกต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยม

ผู้วิจัยจะคำนวณหาค่าฐานนิยมของแต่ละข้อความ แล้วนำมาหาค่าความแตกต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยมของแต่ละข้อความ เพื่อเป็นการสนับสนุนความสอดคล้องกันของทัศนคติจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยกำหนดหลักเกณฑ์ในการตัดสินข้อความที่มีผลต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยมไม่เกิน 1 แสดงว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีทัศนคติสอดคล้องกันเกี่ยวกับข้อความนั้น

4. เกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินทัศนคติของผู้เชี่ยวชาญ

ผู้วิจัยได้นำเอาทัศนคติของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่องานสุขศึกษาในโรงเรียนในทศวรรษหน้าทั้ง 5 ด้าน ที่มีความสอดคล้องกัน โดยที่ข้อความนั้นมีค่ามัธยฐานตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป ค่าความแตกต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยมไม่เกิน 1 และค่านิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.50 มาสรุปเป็นผลการวิจัยเรื่อง สุขศึกษาในโรงเรียนในทศวรรษหน้าตามทัศนคติของผู้เชี่ยวชาญ